

Halasy-Nagy József egyetemi tanár:

AZ EGYSÉG

Az egyetem latin neve, az „universitas”, valamiféle egység felé fordulásról beszél, mint ahogy a magyar „egyetem” elnevezés (Dugonics András még „mindenesség iskolájának” mondotta!), ez a mondvasinált szó is ilyesfélét sejtet. Egészen stílszerű tehát, ha a fiatal Horthy Miklós-egyetem szintén az Egység valamilyen formájával lepte meg a magyar közéletet, s ha a tudományok egységét ebben a szakokra darabolt állapotban neki sem sikerült ugyan megvalósítani és a karok kapcsolatait szellemi téren szorosabbá tenni, a diákegység terén olyat alkotott, amellyel követendő példát mutatott a társegyetemek ifjúsága számára. A szegedi hallgatóság lelkében meghallgatásra találtak az egyetem nagyszerű és az ifjúság sorsán aggódó, meleg szívű Rector Magnificusának szavai, s lelkesedéssel sorakozott fel mögötte, hogy a széthúzást és az egyéni ambíciókat feledve egységesen igyekezzék megszervezni a maga cselekvéseit, s egységes terv szerint formálja a maga életét. Ne higyük, hogy ez kis dolog, amely mellett vállvonogatva lehet továbbmenni, mert ebben a kicsiny tényben nagy jövődönek a csírái rejlenek. Ha a mai kezdet megerősödhet és teljes erejében kibontakozhat, nyomában az egész magyar egyetemi szellem átalakulása és jobb irányba fordulása következhet be.

Mert mi volt régebben a helyzet? — A világháború előtt mindenről lehetett beszélni az egyetemi ifjúsággal kapcsolatban, csak egységről nem. Az ifjú beiratkozott az egyetemre és oly magányosan, s oly elhagyatottan élt benne, mint a remete a sivatag közepén. Senki se törődött a másikkal. Mindenki önmagával volt elfoglalva, s ha mégis összeverődött az egyetemen egy-egy baráti társaság, annak az egysége véletlen és ideig-óráig tartó jelenség volt. A tanár olimpuszi magasságban ködfelhőbe búrkoló trónolt, s az egyetemi szabadság pompás takarója volt annak a ténynek, hogy az egyetemen senki se törődött senkivel. Megfelelt ez az állapot a kor hangulatának, mely az egyéniség imádatában tetszelgett és a jogosult és jogtalan ambíciók vadászterületének látta a közéletet, amelyre kiki igyekezett magát már az egyetemi évek alatt fegyverekkel felszerelni.

Ennek a nagy magányosságnak a világháború véget vetett. A szörnyű még mindenki ráeszmélt, hogy egymagában minden ember gyöngé, s erőssé csak társaságban lehet. Akkor az egyéni érvényesülés vágya szervezetekre hajtotta az embereket. Zűrzavaros idők voltak ezek. Nemes idealizmus és aljas önzés kavart benne, s a kivülálló egy-egy alakulattal szemben sohasem lehetett felőle tisztában, hogy mi rejlik a mélyén: arany-e, vagy salak. A bevallott célok nem indig voltak azonosak a be-nem-vallottakkal. Az ifjúságnak éreznie kellett, hogy sokszor fenyegeti a veszedelem, hogy eszközzé válik tőle idegen célok szolgálatában. Veleszületett idealizmusával ugródeszkául szolgált nagyon is materiális céloknak, s hosszú idő kellett hozzá, míg megtanulhatta, kikben kell látnia a maga igazi barátait. Végül az egyes szervezetek kikristályosodtak és ma már minden egyetemi ifjú nyílt szemmel dönthet afelől, kit akar követni, s kihez kíván csatlakozni. Az elmúlt

két évtized történetírója meg fogja állapítani, hogy az ifjúság szervezetei nélkül a magyar élet aligha tudott volna aléltóságából magához térni, s a legnehezebb időkben az ifjúság idealista lendülete volt az az erő, mely sokszor a kétségbeesett öregeket is magával ragadta, és a reménytelenségben is reményteljes tettekre készítette.

Azt kell mondanunk, hogy ezekben az években az ifjúság nem ért rá önmagával törődni, mert a nemzet sorsának terhét kellett hordoznia. Viselte az állástalanság és a kenyértelenség átkát; nem alapíthatott családot, mikor arra legnagyobb vágyat érzett. A nemzet virágja fagyott el az idők szelétől és aligha túlzás, ha azt mondjuk, hogy nem is egy tavasz hullott ki így a nemzet életéből. E gondok és e nyomorúságok elviselésével a magyar ifjúság a jövődö nemzedékek hálájára tette magát érdemessé. Nagy és szerencsétlen ifjúság volt ez! A jövődö reménye nélkül kellett készülnie a jövődöre. Ennek a tarigumát csak azok értik meg igazán, akik hordozói voltak.

A szegedi diákegység annak a jele, hogy ezek a nehéz idők múlófélben vannak. Az ifjúság mer és akar újra koravén helyett fiatal lenni. Azokban a nagy egyesüléseken túl, amelyekben az egyetemes, nemzeti célok szolgálatában vesz részt, van és marad ideje a saját tisztán ifjúsági, egyetemi életének is élni. Anélkül, hogy kivonná magát a nemzet életéből, arra a maga sajátos egyetemi életében és feladatai között akar előkészülni. A mi diákegységünk ilyen módon a sajátos egyetemi életnek felvirradását jelenti. Nem akar senkit sem a nemzet közösségéből kiszakítani, de figyelmeztet minden egyetemi polgárt arra, hogy egyetemi éve alatt egyetemi polgár, akinek az egyetemével szemben is kötelességei vannak. Az egyetem ugyanis a nemzeti jövődö melege, s a nemzet sorsára se közömbös, hogy itt milyen palánták sarjadnak.

Az egyetemi élet felviradását és öntudatosodását ígéri ez az egység. Eszünkbe juttatja, hogy az egyetem nem egyszerűen olyan akadály, amelyen keresztül kell gázolni, hogy az ember vídámabb mezőkre érhesen, hanem édes anya, igazi Alma Mater, aki egy szebb és emberibb életre neveli gyermekeit.

Az egyetem ugyanis nem az épületekben rejlik, hanem a szellemben, amelyet ott a szavakban, a könyvekben és sajátos levegőjében magunkba szívunk, s amely formál, alakít bennünket. Mikor benne felolvadunk, önmagunkat nem fölállozzuk, hanem a vele való egység megvallása által többé leszünk. Csak az anyagban és a materiális létben elmerült lélek eléggül ki a maga egyedülvalóságában, a szellem a közösséget kereseti velünk. *Ut omnes unum sint*, — hogy mindnyájan egyek legyünk, ez a bibliai eszmény ott él az ember jobbik felében, s ez kereseti vele az egyesülést, a közösséget, mert a „mi” mindig több, mint az „én”. De az anyag, a test, az érdekek közössége mindig hiú reménység: kiderül róla, hogy elégtelen és nem ad kielégülést. Csak a szellem az igazi közösségteremtő. És mikor a szegedi egyetem ifjúsága az egységet keresi, akkor arról tesz tanúbizonyságot, hogy csak anyagi világ, az érdekek hajháj-

szása helyett a szellem örök javai felé fordul.

A társadalmak életében az individualizmus, a részekre bomlás mindig a dekadencia jele. Nagy és teremtő korok a szellem egységében forrnak össze. Ezért az az egység, amely itt Szegeden egyelőre az egyetemen próbál kibontakozni, reményt ad arra, hogy a nemzet életében is túl tudunk jutni a széthúzás, a partikularizmus meddős és dekadens korszakán, s a közösséget teremtő ideák gyökere-

ret tudnak majd verni ebben az ifjúságban.

Kívánatos tehát, hogy ez a szegedi diákegység el ne hervadjon, hanem dús gyümölcsöket termő fába szökkenjen. Reméljük, hogy a kertész, aki elültette ezt a nemes magot, továbbra is törődni fog vele, és gondozásával mellette fog maradni akkor is, ha ez már nem lesz hivatalos tiszte és kötelessége. Egyetemünk sorsának alakulása nagy mértékben függ ennek a példaadó kezdeményezésnek sikerétől.

Nyikos István:

HIC ET NUNC

I.

Még Móra Ferenc bölcsesége írta egyszer, hogy: „A legtöbb írónak teleshópyszeme van, s míg a ködfoltokba kukueskál témáért, nem veszi észre, ami csak egy karnyújtásnyira van tőle.” Régi igazság ez az élet minden területén. A kisbíró mindig jobban ért ahhoz, amit a falu bírójának kellene tenni, mint a saját tennivalójához, a falu bíróját meg ahhoz, amit a kisbíróknak, meg az alispánoknak. Más szemében meglátja az ember a szálkát, magáiban meg a gerendát se. Más kenyere dagasztását jobban érti az ember a szájával, mint a sajátját a kezével.

De nemesak térben van ez így, időben is: A holnap tüzokról szívesebben álmodik mindenki, minthogy megfogja a mai verébet. A jövő sültgallambjáról el tudja mondani, hogy hogyan kell majd belerepünie a szájába, de ma még a kezét sem nyújtja ki utána. Szóval, ami térben és másra vonatkoztatva a más szemében szálkakereső, az az időben maga magára vonatkoztatva *Pató Pál*. A magyar népi bölcsesség iratlan írása jól ismeri mind a kettőt és tudja azt is róla, hogy egy ez a kettő: az az ember, aki rest a jóra. És azért, mert rest a jóra, de mégis szeretné magát jónak tudni, (mert különben hánykolódik a lelke), úgy igyekszik magát emelni, hogy másokat esőkkent és úgy, hogy a jövőben mozgó magát jónak képzele el. Tehát az az ember, aki mások reformálásáról beszédehez és a maga reformálásának előadásához jaj de ért.

Ilyen példákat látunk a mai magyar életben:

Hirdetik az emberek, hogy meg kell szüntetni az osztályellentéteket és ha-zaérve, leszidják a kisiukat, mert a házmester-gyerekek látják játszani. Dicsőszenek, hogy világosan látják a szociális problémák gyakorlati megoldásának az útját (és hogy ennek meg ennek a pártnak a hívei, amely meg is fogja azokat oldani) és ugyanakkor felmondanak a lakójuknak, mert nem bírják a gyereksírását. Erős, nagy Magyarországról szavalnak és közben pinesi kutyát fűrésztének és nevetnek, hogy nem bolondok eggyel több gyerekekkel vesződni. Főlróják a kormány-nak, hogy fogalma sincs igazságos fizetésekéről, hiszen nekik is csak 500.— P-jük van és közben 150 P napszámot adnak a favágónak, aki két pengőt kért és otthon négy gyereke várja.

Hát a *Szegedi Egyetem Ifjúsága* abból a gondolatból kelt életre és abból él, hogy *legalább ő ne legyen ilyen teleshópyszemű közösség!* S ha nem lesz ilyen közösség, akkor nagyot lendített a benne lévő embereken is, hogy ők magukban se legyenek ilyenek!

Az országépítés munkája a mi számunkra azt jelenti, hogy a *magunk lelkét kell építeni*, a magyar megújulás azt, hogy *nekünk kell megújulni*. Mi azt valljuk, hogy *hic et nunc* kell mindent megtennünk, hogy ne csak jó szakemberek, hanem minél különb emberek, magyarok is legyünk. *Hic et nunc! Itt, azonnal*, különben féltő, hogy csak pusztában elhangzó szó marad

minden életet hirdető jó szó! Életté kell tenni azonnal a mai mindennapi életünkben!

Mert mit várhatunk attól az építéstől, aki egy egyszerű kis házat nem tud ma megépíteni, de arról szaval, hogy ha majd egy nagy palotát bíznak rá, az remek lesz?

És hogyan várhatjuk attól az embertől, akit 50, 60 ember élére állítunk (például, hogy szervezzen meg egy színházi előadást, vagy egy kirándulást) és nem tudja őket jól vezetni, azt, hogy majd ezeket és tízezreket (pl. egy kórház, vagy gyár, tankerület, vagy város élén) jól tudjon vezetni?

Tehát úgy látjuk, hogy ha az egyetemi ifjúság arra akar előkészülni, hogy az egész magyar életet egységesebbé, igazságosabbá, önzetlenebbé, önállóbbá, tisztábbá tegye, akkor előbb azt a közösséget kell azzá tennie, amelyben most él, ezt a mi egyetemi ifjúságunkat.

Azzal kezdtük hogy megteremtettük ifjúságunk egységét. Nem játszottuk többé bábeli toronyépítést, ahol mindenki mást mond és mást akar. Aztán jött a választás, amely tökéletesen tiszta volt és az igazán odavalókat állította az élre. *Megindult — az eddigi igazán individuális élettel szemben — a közösségi élet: a diákélet.*

Élet a maga ezernyi ága-bogával, színével, ahol az ember száz és száz másik emberrel kerül a legkülönbözőbb korrelációba. Pl. amíg beszerez az Otthon számára edényt és virágvázát és játékszert, vagy folyóiratot; vagy amíg sok-sok éjszakai tárgyalással és rengeteg felelősséget érző, jövőbe néző gondolkozással húsz ember közös munkája megalkotja az alapszabályt; vagy amíg csak összeszedi a Hamlet számára a SzEI százas tömegeiből a megfelelő szereplőket (hát még, amíg összetanulnak, egymástsegítő, kitartó munkával); vagy amíg összehoz egy lapot; vagy egyáltalán amíg egy nagygyűlésen felszólal és éljenez és izgul az egyik véleményért és a másik ellen és a szomszédait minden erejével igyekszik meggyőzni; vagy amíg megint csak húsz, huszonöt ember beszélgetése, vitája megtervezi az egész jövő év munkáját.

Embereket ismer meg és ítélt meg az ember ennek a munkának minden órájában. *Barátok* kerülnek össze és látják meg, hogy ninesenek egyedül jövőtálmódó munkájában: biztatást kapnak egymástól. Nagyhangú, jólmutató, de *üres emberek* ürességét méri meg és szórja ki őket a lelkéből. Saját bőrén érzi meg, mit jelent az *önző ember* a közösségnek, s hogy a *cinikus* élettagadó ember nem egyéb, mint lelki öngyilkos. *Lányokat* ismer meg s nem magukat kellett kirakból, ahonnan egyébként ismerhetné meg őket (strandon, bálban, zsúrban), hanem közösségi munkából, *ahol kiteszik az, hogy ki mit ér igazán* és ki mit mutat: szolgálni tud-e másokat, vagy csak magát kiszolgáltató, gondolkodni és gondoskodnia tud-e, vagy

csak szórakozni. Egyáltalán megtanulja, megszokja azt, hogy az élet nem csak a szakember napi leckéje, hanem javak elosztása, emberek vezetőnek-ki-választása, munkatársak szerzése és beosztottak szervezése (igazságos és okos munkamegosztás köztük), kötelesség és felelősség vállalása és teljesítése; nap, mint nap új és más feladatok megoldása, félreértések tisztázása, haragosok megbékítése, gyöngébbek segítése, ellenfelek meggyőzése, ellenségek leküzdése és így tovább...

Megismeri az életet, s megtanul mindattól ami rossz, undorodni: hiúság-fölverte hullámgyűrűket jogtalanoknak és károsnak tartani, felelőtlen-ségek életgyilkos voltát fölismerni, tülekedések igazságtalanságát vérforralónak érezni, hazugságok semmi-vol-

tát, finom gépben homok voltát meg-
útnálni.

A nagy közösségi élményt megszereti: át meg átéli, hogy háromszoros a jó, ha kettő kapja. A férfias kiállás, a felelősségvállalás, s a csüdes önzetlen munka sziklát-mozdító voltát megéri és tiszteli, a szavuktartó emberek nagyságát megbecsüli.

Életet él és életet lát.

A SzEI arravaló, hogy a diáknépet vállonfogva arra tanítsa meg, hogy csakugyan ember-módon, keresztény-módon, magyar módon élje és igazlato szemmel lássa ezt az életet.

Mindez hol van akkor, ha a diák beiratkozik, jár előadásra, meghallgatja, megtanulja, levizsgálják, abszolvál és elmegy... Szakember vált be-

lőle; de ember aki életet fog mozdítani: százakat vezetni, kenyerüket, ott-honukat kimérni, nekik jó vagy rossz szót adni naponta százszor, aki családot tart majd a kezében, aki országot ügyeibe szól majd bele...? ... Milyen ember válik abból, aki ifjú nem volt, csak szakemberjelölt... Vagy aki volt ifjú csak hogy az ifjú életét semmi egyéb nem irányította csak az, amit megkapott pénzért, hiszen a családjából már kiszakadt s a templomot elkerülte...?

A SzEI hű et nunc teremt életet és azt az életet kereszténynek és magyar-nak akarja, mert tudja, hogy életre csak étellel lehet nevelni.

(Ennek a cikknek II. részét következő számunkban közöljük.)

Szász Károly:

A színészek helyzete a társadalomban

Kolozsvári naplójegyzet

Amikor a kolozsvári Magyar Színház küszöbét átléptük, meglepett, hogy a kis színházépületben mindennek és mindenkinek megvan a maga helye. Az intendánsnak, a dramaturg-főrendezőnek, a gazdasági-igazgatónak, a szcenikai főnöknek külön-külön szoba áll rendelkezésére, ami számunkra azért is meglepő, mert az anyaországi vidéki színházaknál nemhogy a külön irodahelyiségek, hanem maguk ezek a fontos szervek is hiányoznak. Sőt Uram Isten! Még társalgót is találtunk itt, ahol a színészek színházon belüli társadalmi élete lezajlik. A nagy szegedi színházban egyetlen helysínés ahol a színészek színházi, belső élete társadalmi keretek között folyhatna le nem is beszélve arról, hogy a szegedi öltözők rendezetlensége mellett a szép fehér kolozsvári öltözők valóságilag csillognak. Szembetűnő volt a rend, ami a színészeket a színház-épületen belül övezi.

Ilyen pillanatnyi benyomások után az első estén láttam Tamási Áron „Vitézi lélek” című darabjának előadását. Pényes Aliz és Nagy István tehetségét mindenki ismeri, de rajtuk kívül az egész szereplőgárda elsőrangút nyújtott. En polgári életüket akarom megismertetni. Színpadi teljesítményüket megcsodáltam, de másnap, mikor személyesen is megismerhettem őket, még inkább csodálkoztam. A modorukban; a fellépésükben semmi sem volt, ami figyelmeztetett volna, hogy színészekkel van dolgom, akik „más emberek”. Akiket általánosságban a tudományos lélektan és társadalomtudomány a polgári embertől eltérő gondolkodásúknak tart s úgy hiszi, hogy az élet tényeivel szemben az állásfoglalásuk is más. A kolozsvári színészek annyira öntudatos művészek, oly szerényen, komolyan, elmélyülten gondolkodnak milderől, de legfőként a hivatásukról, egymással szemben olyan kollegialitással viselkednek, (mint másutt a kívülállókkal szemben sem,) hogy gondolkodóba essem: milyen üdvös lenne, ha a színészek magánéletükkel teljesen bele tudnának illeszkedni a társadalom jobbik részének életébe, hasznosabb eszközei lehetnének saját művészetüknek is és ezzel lehántanák a társadalom többi rétegéről azt az előítéletet, hogy a színész, az egész színésztársadalom csak üres, hiú, fölszínes erkölcstelen lehet. Vajjon van-e mód erre, egészséges tagja lehet-e a színész az egészséges társadalomnak?

Mint hogy a színjátszás összetett művészet, úgy maga a színház is sokrétű intézmény. Szervezetében művészekre éppúgy szüksége van, mint technikai szakmunkásokra, sőt nem nélkülözheti azt az embert sem, aki művészetben és technikában egyaránt ott-

honos, így pld. a szcenikai felügyelőt, a színpad tervezésére és kivitelezésére képzett szakembert. A színház emberanyagában tehát művészi és polgári elemek keverednek. Önkéntelenül felvetődik a kérdés: milyen a színház társadalmi és ennek megfelelően társadalmi élete s ez hogy viszonylik a polgári társadalomhoz és annak életéhez.

Tudjuk, hogy a klasszikus ókor folyamán, a színészt kivette magából a polgári társadalom, a középkorban és az újkor elején éppen csak megtört tagja volt s társadalmi helyzete csaknem a legújabb időkig ilyen formákban élt tovább. Nem akarom koronként részletezni, vajjon mi volt az oka, hogy a polgári társadalom a színésszel szemben ellenérzést tanúsított, egy, a színész egyéniségéből adódó magyarázat, általában, minden korra érvényesen, úgy is meg fogja magyarázni. Amíg a színész egy-egy új szerepével foglalkozik, egész napon keresztül a próbák és előadások alatt, az életre keltendő alakra összpontosul a figyelme. Valóságos énjé világának ok és okozati összefüggései elhomályosulnak és a színész egy másik lény (második, harmadik, tizedik, századik, stb.) sorsösszefüggéseit veszi magára és egy második, tizedik, századik, stb. én-t alakít ki magában, míg a személyes én háttérbe vonul és figyel. Theodor Lessing szerint a színész a folytonos elszemélytelenedés és szüntelen idegen életkébe való beleélés következtében végül nem tud különbséget tenni saját én-je és az idegen érzések között. Nem tud különbséget tenni, mi az életszerűen valóságos és mi az csak művészi valóságos élmény benne. Legigazabb érzései is valamilyen pózban állnak a belső tükrök előtt és ha össze-töri a fájdalom, az való, hogy összetöri, de ahogyan végbemegy benne, abban mindig van egy kevés a színészi-ből.

Igy áll a helyzet a színésszel, mint egyénnel. Vajjon, milyen társadalom az, amelynek összetevői ilyen egyedek? Már a színész sajátos belső alkata biztosíték arra, hogy a mindenkori polgári társadalomtól erősen eltér. Az olyan ember, aki a valóságos életben előadó helyzeteket és összefüggéseket nem maguk valóságában éli át, hanem azokat a színészi megfogalmazás és stilizálás formanyelvén még önmagának is inkább megjátssza, mint éli, másként is ítéli meg az emberi élet tényeit és összefüggéseit, mint az átlagos polgári ember. Ez okból természetes, hogy az életjelenségek értékelésében is eltolódások, illetve különbségek mutatkoznak a kétféle társadalom ítéletalkotásában. Ezek az eltolódások bizonyos korokban nagyon erősek is lehetnek. Talán ez az oka,

hogy a polgári társadalom kezdetől fogva kitesztotta magából a színészeket. Egyes művészek és művésznők személyes sikereivel szemben zordonan állnak az ókori törvények, melyek kéj-nőkkel és kerítőkkel helyezik egysorba a színészeket. A Lex Pupia (Kr. e. 71.) megtiltja a szenátoroknak és fiutódjainak hogy színésznőt vegyenek feleségül. Ez volt a helyzet az ókorban, de a középkorban és újkorban keresztül is ilyen alapon variálódott a színésztársadalom sorsa. Csak újabb időkben kezdenek a színészek is a körülöttük élő tiszta emberi élet értékes, elfogadott részévé válni.

Ez a folyamat a XIX. században indult el, még most is tart, anélkül azonban, hogy közel lenne a beteljesülés-hez.

Nézzük meg, hogy a színész, mint „másfajta” ember alkalmas-e arra, hogy polgári életet éljen, hiszen látuk, hogy abban erősen eltér a polgári embertől, hogy másféleképpen látja és éli meg az emberi élet valóságait.

Ha leszögezzük, hogy a polgári élet főfeltétele az állam, illetve az emberi társadalom törvényeinek magatartása, a közösségekbe való beilleszkedés képessége, a polgári életforma pedig a családon belüli élet tiszteletbentartása, — nyilván már közömbössé is válik, hogy a színész másként látja és olvasztja magába az élet jelenségeit mert miután a polgári élet e legfontosabb feltételeinek megfelelően, a polgári életforma élésére alkalmasnak kell tartanunk, még akkor is, ha tudjuk, hogy e színésztársadalom egyedeinek sajátos belső alkata miatt a mindenkori polgári társadalomtól erősen eltér. Azt a különbséget, amely a kétféle társadalom között szemlélet és appercepció dolgában mégis fennáll, nem lehet célunk itt elbírálni, vajon a különbség melyik javára billenti a magasabbrendűség mérlegét.

Természetesen vannak jelenségek, amelyek ellentmondanak annak, hogy a színész teljesértékű tagja legyen a társadalomnak. Elsősorban az, hogy a színész lakóhelyének gyakori változása miatt csak nehezen tud családot alapítani, azonkívül a színésznő csak hogy szerződésének eleget tessen, képtelen a teherviselés idejét színpadtól távol tölteni. Ezek olyan problémák, melyeket államilag kellene rendezni, hiszen az egy helyben lakó nagy színészek számtalan példája mutatja, hogy a színészen nem lehet annyi egyéni sajátosság, hogy emberi jegyeit végleg elvesztesse, igenis kívánczik a polgári életformák felé. A modern színpad egyik legkiválóbb nagysága, Ludmilla Pitoeff nyolc gyermeket szült s amellet volt ideje arra, hogy a legnagyobb színészek egyiké-

vé küzdje fel magát, Szent Johanna, Kleopátra, Ofélia, stb. alakításaival.

Szándékosan említettem külföldi példát, noha a magyar színésztörténetben is található megfelelő neveket, akik a polgári élet szép erényeit egyesítették és egyesítik a maguk művészetével.

Sőt meg is fordíthatnók a tételt. Igen valószínű, hogy a polgári életformában, családban élő színészek sokkal többet tudnak produkálni színpadon és nem azért élnek szigorú polgári életet, mert a nagyság kötelezi erre őket, hanem azért igazán nagyok, mert rendezett életmódban a színészi alkotás is tágabb keretet kap, tekintve, hogy a színjátszásnak csak egyik fele kíván ösztönt, a másik fele műveltséget, elmélyülést, nyugalmat.

Természetesen a Színművészeti Kamarának és a magyar társadalomnak is vannak feladatai ezen a téren. Elsősorban a fizetések komoly rendezésével és ellenőrzésével kell módot nyújtani a színésznek a magasabbrendű polgáriassuláshoz, másrészt az egész művelt magyar társadalomnak kell segítséget nyújtani ahhoz, hogy a színész felemelkedhessék abba a társadalmi régióba, amely megilleti a művésze után. Ilyen körülmények között a továbbművelődés, az elmélyülés és a hivatásban való buzgó hit erősödni fog a színészen. Erre pedig nagy szükség van ma a magyar színpadon.

Mélyen tisztelt

Professzor Ur!

Professzor Ur minden kollokviumon és szigorlaton sokat bosszankodik, mert azt kell látnia, hogy a hallgatói nem sokat tartottak meg abból, amit Professzor Ur nekik előadott. Tudom, hogy Professzor Ur szívesen veszi az ifjúság megnyilatkozásait, ezért megírom a *Szegedi Hidban*, hogy mi, a hallgatói mit gondolunk.

Többben is olyan véleményem van, hogy erről, hogy Professzor Ur mindig az „egyetemi színvonalat” tekinti normának és mivel azt szeretné, hogy az minél magasabb legyen, egyszerre sok és nehéz dolgot ad elő mindig Nagy és szép dolgokat, úgy hogy sokszor szédülünk belé, de ép azért néha meg se tudjuk egészen érteni, vagy ha megértjük csak abban a pillanatban, esetleg még az óra végéig is világos, de ezután összezavarodik sok minden a fejünkben.

Ezért arra gondoltunk, hogy Professzor Ur szebb kollokviumokat és szigorlatokat hallana tőlünk akkor, ha a mi színvonalunkat tekintené és azt szeretné minél magasabbra emelni. Tehát, ha néha visszakerdezzel meggyőződnék arról, hogy mennyire értettük meg az előadást; vagy, ha esetleg mindjárt a félévi kollégium megkezdése előtt végigkérdezzel bennünket arról, hogy már mit tudunk szakunknak azon a területén és ha az egyszer előadott, igen nehéz részeket újból előadná Professzor Ur, ha meggyőződik hogy az nem egészen világos előttünk. Bizonyos, hogy az előadás, az előadásmód színvonala, tehát az „egyetemi színvonal” így süllyedne, de ha azt a szempontot nem hagyjuk ki a vizsgálódásunkból, hogy az előadás színvonala csak eszköz, a cél pedig a hallgatóság színvonala, akkor talán érdemes lenne ezt az áldozatot azért a célunkért, hogy minél különb szakemberekké legyünk, meghozni.

Kérem, ne vegye Professzor Ur to-lakodásnak és más dolgába való jogtalan beleszólásnak a soraimat, hiszen közös ügyünk az, hogy az egyetemi ifjúság minél jobb tudással kerüljön ki a magyar életbe.

Tisztelettel: *Egyik csendes hallgatója.*

Mi újság?

számunkra a:

Szegedi Hid